

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 30 sierpnia 2017 r.

Adam Bodnar

VII.550.4.2014.MM

Pani

Anna Zalewska

Minister Edukacji Narodowej

al. J. Ch. Szucha 25

00-918 Warszawa

Uprzejmie dziękuję Pani Minister za informacje przekazane mi pismem z dnia 18 maja 2017 r. (znak: DWKI-WPB.5012.20.2017.DI) w sprawie dotyczącej bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w obliczu technologii wirtualnej. Przedstawiona w tym piśmie działalność Ministerstwa Edukacji Narodowej (MEN) w zakresie poprawy bezpieczeństwa w sieci niewątpliwie zasługuje na uznanie. Za szczególnie istotne należy uznać te inicjatywy, które mają na celu zwiększenie kompetencji rodziców w zakresie bezpieczeństwa ich dzieci w Internecie, takie jak warsztaty organizowane w ramach Programu Bezpieczna+.

W nawiązaniu do dotychczasowej korespondencji w niniejszej sprawie, pragnę zwrócić uwagę Pani Minister na raport Instytutu Badawczego NASK pt. *Nastolatki 3.0*¹, przekazany w ostatnich tygodniach do mojej wiadomości. Raport ten zawiera wyniki badań dotyczące różnych aspektów aktywności uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w Internecie. W raporcie zawarto informacje dotyczące zarówno zagrożeń, z którymi spotyka się młodzież w sieci, jak i sposobów korzystania z Internetu w życiu codziennym nastolatków, ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania Internetu w

¹ Raport dostępny pod adresem: <https://www.nask.pl/pl/o-nask/eksperci-nask/publikacje-naukowe/688,Raport-z-badania-Nastolatki-30.html>.

procesie nauczania w szkole i w domu. Zebrane w tym raporcie dane oraz sformułowane na ich podstawie rekomendacje mogą być w mojej ocenie niezwykle przydatne dla realizacji celów, jakie stawia sobie MEN w zakresie zwiększenia poziomu bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w cyberprzestrzeni oraz usprawnienia stosowanych metod nauczania. Autorzy raportu zwarli w nim także konkretne rekomendacje dotyczące kształcenia nauczycieli, rodziców i uczniów oraz organizacji szkoły.

W raporcie zwrócono uwagę m.in. na problemy korzystania z urządzeń mobilnych na terenie szkoły. Po pierwsze, z przeprowadzonych badań wynika, że w co piątej szkole brak jest jakichkolwiek regulacji dotyczących zasad korzystania z urządzeń mobilnych mających dostęp do Internetu (s. 31 raportu). Po drugie, 78 % badanych uczniów zadeklarowało, że potrafi korzystać z takich urządzeń mobilnych podczas przeprowadzanych w szkole sprawdzianów i klasówek (s. 32 raportu). Wydaje się więc zasadne ujednoczenie zasad dotyczących korzystania z takich urządzeń w polskich szkołach tak, aby zapobiegać niewłaściwym zachowaniom uczniów, z jednoczesnym poszanowaniem ich godności i prawa własności.

Raport NASK zawiera również dane dotyczące wykorzystywania przez uczniów Internetu w samodzielnym zdobywaniu wiedzy oraz w wypełnianiu szkolnych obowiązków domowych. Z przedstawionych w tym zakresie informacji wynika, że szkoła w niewystarczającym stopniu wspiera tę formę poszerzania wiedzy i umiejętności przez dzieci i młodzież. Jedynie 14 % badanych uczniów wskazało, że nauczyciele zachęcają ich do korzystania z Internetu przy odrabianiu prac domowych (s. 34 raportu). Uzyskane przez NASK wyniki badań wskazują, że uczniowie najczęściej korzystają z serwisów oferujących gotowe materiały potrzebne do wykonywania prac domowych. Bardzo rzadko korzystają zaś z profesjonalnych portali edukacyjnych umożliwiających samodzielne i aktywne rozwijanie wiedzy (s. 38 raportu). Z raportu wynika ponadto, że nauczyciele bardzo rzadko korzystają z Internetu podczas zajęć lekcyjnych, a gdy już to robią, to posługują się konwencjonalnymi źródłami, takimi jak filmy i zdjęcia, które w niewielki sposób aktywizują uczniów (s. 36-37 raportu). Niepokojący jest chociażby znikomy stopień wykorzystania źródeł internetowych podczas nauczania wiedzy o społeczeństwie, która jest przedmiotem mającym dać uczniom umiejętności do oceny zjawisk zachodzących w bieżącym życiu społecznym. Zdziwienie może również budzić fakt, że stosunkowo duży

odsetek badanych uczniów nigdy nie korzystał z Internetu podczas lekcji informatyki. Zasadnym wydaje się więc podejmowanie dalszych działań na rzecz włączenia Internetu w system edukacji. Tym bardziej, że - jak wynika z raportu NASK – niemalże stała obecność w sieci internetowej jest istotnym czynnikiem kształtującym tożsamość młodych ludzi w różnych aspektach życia.

W kontekście informacji zawartych w omawianym raporcie konieczne wydaje się również poszerzanie świadomości rodziców o znaczeniu mediów społecznościowych oraz formach korzystania z nich. Zasadne jest też zachęcanie rodziców do współuczestniczenia w tej sferze życia ich dzieci.

Mając na uwadze powyższe, należy uznać, że informacje zawarte w raporcie NASK mogą w znacznym stopniu poszerzyć świadomość nauczycieli i rodziców w zakresie wyzwań, jakie stawia im wzrost aktywności dzieci i młodzieży w Internecie. Dlatego też, działając w oparciu art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. *o Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2017 r., poz. 958), **zwracam się do Pani Minister z uprzejmą prośbą o rozważenie uwzględnienia zawartych w tym raporcie rekomendacji w działalności kierowanego przez Panią resortu i poinformowanie mnie o działaniach mających na celu upowszechnienie informacji na temat tego raportu wśród pracowników systemu oświaty i rodziców.**

[*Adam Bodnar*]